

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUĐOK SÚDNEHO DVORA (druhá komora)

z 28. apríla 2022*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Colná únia – Nároky na vrátenie peňažných súm vybratých členským štátom alebo na vyplatenie peňažných súm odopretých členským štátom v rozpore s právom Únie – Antidumpingové clo, dovozné clo, vývozné náhrady a peňažné sankcie – Pojem ‚porušenie práva Únie‘ – Nesprávny výklad alebo uplatnenie tohto práva – Konštatovanie porušenia uvedeného práva súdom Únie alebo vnútroštátnym súdom – Nárok na platenie úrokov – Obdobie, za ktoré sa tieto úroky vyplácajú“

V spojených veciach C-415/20, C-419/20 a C-427/20,

ktorých predmetom sú tri návrhy na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podané rozhodnutiami Finanzgericht Hamburg (Finančný súd Hamburg, Nemecko) z 20. augusta 2020 a 1. septembra 2020 a doručené Súdnemu dvoru 7., 8. a 10. septembra 2020, ktoré súvisia s konaniami:

Gräfendorfer Geflügel- und Tiefkühlfeinkost Produktions GmbH (C-415/20),

**F. Reyher Nchfg. GmbH & Co. KG vertr. d. d. Komplementärin Verwaltungsgesellschaft
F. Reyher Nchfg. mbH (C-419/20)**

proti

Hauptzollamt Hamburg (C-415/20 a C-419/20),

a

Flexi Montagetechnik GmbH & Co. KG

proti

Hauptzollamt Kiel (C-427/20),

SÚDNY DVOR (druhá komora),

v zložení: predsedníčka druhej komory A. Prechal, sudcovia J. Passer (spravodajca), F. Biltgen, N. Wahl a L. Arastey Sahún,

generálna advokátka: T. Ćapeta,

* Jazyk konania: nemčina.

tajomník: A. Calot Escobar,

so zreteľom na písomnú časť konania,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- Gräfendorfer Geflügel- und Tiefkühlfeinkost Produktions GmbH, v zastúpení: M. Niestedt a K. Göcke, Rechtsanwälte,
- F. Reyher Nchfg. GmbH & Co. KG vertr. d. d. Komplementärin Verwaltungsgesellschaft F. Reyher Nchfg. mbH, v zastúpení: S. Pohl a J. Sparr, Rechtsanwälte,
- Flexi Montagetechnik GmbH & Co. KG, v zastúpení: H. Bleier, Rechtsanwalt,
- holandská vláda, v zastúpení: pôvodne M. K. Bulterman, M. L. Noort, J. M. Hoogveld, neskôr M. K. Bulterman a J. M. Hoogveld, splnomocnení zástupcovia,
- Európska komisia, v zastúpení: R. Pethke a M. Salyková, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálnej advokátky na pojednávaní 13. januára 2022,

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrhy na začatie prejudiciálneho konania sa týkajú výkladu zásad práva Únie týkajúcich sa vrátenia peňažných súm, ktoré členské štáty vybrali v rozpore s týmto právom, ako aj zaplatenia zodpovedajúcich úrokov.
- 2 Tieto návrhy boli podané v rámci troch sporov, z ktorých prvý bol vedený medzi spoločnosťou Gräfendorfer Geflügel- und Tiefkühlfeinkost Produktions GmbH (ďalej len „Gräfendorfer“) a Hauptzollamt Hamburg (Hlavný colný úrad Hamburg, Nemecko), druhý medzi spoločnosťou F. Reyher Nchfg. GmbH & Co. KG vertr. d. d. Komplementärin Verwaltungsgesellschaft F. Reyher Nchfg. mbH (ďalej len „Reyher“) a týmto hlavným colným úradom a tretí medzi spoločnosťou Flexi Montagetechnik GmbH & Co. KG (ďalej len „Flexi Montagetechnik“) a Hauptzollamt Kiel (Hlavný colný úrad Kiel, Nemecko) vo veci jednak návrhov na vrátenie peňažných súm, ktoré tieto spoločnosti z rôznych titulov zaplatili týmto dvom hlavným colným úradom, a jednak na zaplatenie zodpovedajúcich úrokov.

Právny rámec

Právo Únie

Colné právne predpisy

- 3 Nariadenie Rady (EHS) č. 2913/92 z 12. októbra 1992, ktorým sa ustanovuje Colný kódex spoločenstva (Ú. v. ES L 302, 1992, s. 1; Mim. vyd. 02/004, s. 307, ďalej len „Colný kódex Spoločenstva“), bolo zrušené a nahradené nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 952/2013 z 9. októbra 2013, ktorým sa ustanovuje Colný kódex Únie (Ú. v. EÚ L 269, 2013, s. 1, ďalej len „Colný kódex Únie“).
- 4 Článok 236 ods. 1 Colného kódexu Spoločenstva predovšetkým stanovoval:
„Dovozné alebo vývozné clo bude vrátené, ak sa zistí, že v čase, kedy bolo zaplatené, nebola suma tohto cla dlžná na základe právnych predpisov...
...“
- 5 V článku 241 tohto kódexu sa najmä uvádzalo:
„Ak colné orgány vrátia dovozné alebo vývozné clo alebo úverový úrok alebo úrok z omeškania vybratý pri platbe týchto ciel, nie sú povinné zaplatiť úroky. Colné orgány však úrok zaplatia, ak
– rozhodnutie o vyhovení žiadosti o vrátenie cla nebolo vykonané do 3 mesiacov od jeho prijatia,
– tak ustanovujú národné právne predpisy.
...“
- 6 Článok 116 Colného kódexu Únie, nazvaný „Všeobecné ustanovenia“, znie:
„1. Za podmienok ustanovených v tomto oddiele sa suma dovozného alebo vývozného cla vráti alebo odpustí z ktoréhokoľvek z týchto dôvodov:
a) účtovanie vyššej ako skutočne dlžnej sumy dovozného alebo vývozného cla;
...
c) pochybenie príslušných orgánov;
...
6. Dotknuté colné orgány nie sú v dôsledku vrátenia cla povinné zaplatiť úroky.
Úroky sa však platia, ak sa rozhodnutie o vrátení nevykoná do troch mesiacov odo dňa, keď bolo vydané, okrem prípadov, keď sa lehotu nepodarí dodržať z príčin, ktoré nemohli colné orgány ovplyvniť.

V takýchto prípadoch sa úroky platia odo dňa uplynutia trojmesačnej lehoty do dňa vrátenia. ...

...“

Právna úprava týkajúca sa vývozných náhrad za poľnohospodárske výrobky

7 Nariadenie Komisie (ES) č. 800/1999 z 15. apríla 1999, ktorým sa ustanovujú spoločné podrobné pravidlá uplatňovania vývozných náhrad za poľnohospodárske výrobky (Ú. v. ES L 102, 1999, s. 11; Mim. vyd. 03/025, s. 129), na ktoré odkazuje vnútroštátny súd, bolo zrušené a nahradené nariadením Komisie (ES) č. 612/2009 zo 7. júla 2009, ktorým sa ustanovujú spoločné podrobné pravidlá uplatňovania vývozných náhrad za poľnohospodárske výrobky (Ú. v. EÚ L 186, 2009, s. 1).

8 Článok 51 ods. 1 nariadenia č. 800/1999 predovšetkým uvádzal:

„Ak sa zistí, že vývozca s cieľom získať vývoznú náhradu požiadal o náhradu prevyšujúcu skutočne uplatniteľnú náhradu, náhrada splatná pre príslušný vývoz sa rovná náhrade uplatniteľnej na výrobky skutočne vyvezené, znížené o:

- a) polovicu rozdielu medzi požadovanou náhradou a náhradou uplatniteľnou na skutočný vývoz;
- b) dvojnásobok rozdielu medzi požadovanou náhradou a uplatniteľnou náhradou, ak vývozca úmyselne poskytne nepravdivé informácie.

...“

9 Článok 48 ods. 1 nariadenia č. 612/2009 preberá ustanovenia, ktoré boli predtým obsiahnuté v článku 51 ods. 1 nariadenia č. 800/1999.

Nemecké právo

Daňový poriadok

10 Abgabenordnung (daňový poriadok) (BGBl. 2002 I, s. 3866) v znení uplatniteľnom na spory vo veciach samých (ďalej len „daňový poriadok“) v § 1, nazvanom „Pôsobnosť“, stanovuje:

„1. Tento zákon platí pre všetky dane vrátane daňových náhrad, ktoré upravuje spolkové právo alebo právo Únie, pokiaľ ich spravujú spolkové finančné orgány alebo finančné orgány spolkových krajín. Tento zákon sa uplatní, len pokiaľ právo Únie nestanovuje inak.

...

3. Na vedľajšie daňové plnenia sa ustanovenia tohto zákona uplatnia primerane, pokiaľ právo Únie nestanovuje inak. ...“

11 § 3 tohto poriadku, nazvaný „Daň a vedľajšie daňové plnenia“, najmä stanovuje:

„1. Dane sú peňažné plnenia, ktoré nepredstavujú protiplnenie za konkrétne plnenie a ktoré verejnoprávne orgány ukladajú na získanie príjmov všetkým, ktorí spĺňajú podmienky, s ktorými zákon spája daňovú povinnosť;...

...

3. Dovožné a vývozné clá podľa článku 5 bodov 20 a 21 Colného kódexu Únie sú daňami v zmysle tohto poriadku. ...

4. Vedľajšie daňové plnenia sú:

...

(4) úroky podľa § 233 až 237 tohto poriadku...,

...

(8) úroky z dovozného a vývozného cla podľa § 5 bodov 20 a 21 Colného kódexu Únie,

...“

12 Podľa § 37 uvedeného poriadku, ktorý je nazvaný „Nároky z daňového záväzkového vzťahu“:

„1. Nárokmi z daňového záväzkového vzťahu sú daňový nárok, nárok na daňovú náhradu,... nárok na vedľajšie daňové plnenie, nárok na vrátenie podľa odseku 2, ako aj nároky na vrátenie dane upravené v jednotlivých daňových zákonoch.

2. Ak sa daň, daňová náhrada,... alebo vedľajšie daňové plnenie zaplatili alebo boli vrátené bez právneho dôvodu, osoba, na ktorej účet sa platba uskutočnila, má voči príjemcovi plnenia nárok na vrátenie zaplatenej alebo vrátenej sumy. ...“

13 Podľa § 233 tohto poriadku, ktorý má názov „Zásada“:

„Nároky z daňového záväzkového vzťahu (§ 37) sa úročia len vtedy, ak to stanovuje zákon. ...“

14 § 236 daňového poriadku, ktorý má názov „Súdne úroky zo súm, ktoré sa majú vrátiť“, znie:

„1. Ak sa stanovená daň zníži právoplatným rozhodnutím súdu alebo na základe takého rozhodnutia alebo ak sa prizná daňová náhrada, suma, ktorá sa má vrátiť alebo nahradiť, sa úročí pri dodržaní odseku 3 odo dňa začiatku súdneho konania do dňa vyplatenia. Ak suma, ktorá sa má vrátiť, bola zaplatená až po začiatku súdneho konania, úroky plynú odo dňa zaplatenia.

...“

Zákon, ktorým sa vykonáva spoločná organizácia trhov a priamych platieb

- 15 Gesetz zur Durchführung der gemeinsamen Marktorganisationen und der Direktzahlungen (Marktorganisationsgesetz) (zákon, ktorým sa vykonáva spoločná organizácia trhov a priamych platieb) zo 7. novembra 2017 (BGBl. 2017 I, s. 3746) v znení uplatniteľnom na spor vo veci samej vo veci C-415/20 (ďalej len „zákon, ktorým sa vykonáva spoločná organizácia trhov a priamych platieb“), v § 6, nazvanom „Zvýhodnenia“, stanovuje:

„1. Bundesministerium für Ernährung und Landwirtschaft [(Spolkové ministerstvo výživy a poľnohospodárstva, Nemecko)] je oprávnené prijímať... prostredníctvom nariadení, ktoré nepodliehajú súhlasu Bundesrat [(Spolková rada, Nemecko)], pokiaľ je to potrebné na vykonanie

- (1) ustanovení a aktov... týkajúcich sa výrobkov, ktoré sú predmetom spoločnej organizácie trhu..., pokiaľ ide o
a) vývozné náhrady;

...

procesné ustanovenia, ako aj ustanovenia upravujúce podmienky a výšku týchto výhod, pokiaľ sú určené, určiteľné alebo vymedzené...

...“

- 16 § 14 tohto zákona, nazvaný „Úroky“, uvádza:

„1. Sumy splatné z titulu vrátenia zvýhodnenia alebo porušenia akejkoľvek inej povinnosti sa úročia základnou sadzbou zvýšenou o päť bodov odo dňa ich splatnosti. ...

2. Sumy splatné v súvislosti so zvýhodnením alebo intervenciou sa úročia odo dňa začatia súdneho konania v súlade s § 236, 238 a 239 [daňového poriadku]. Inak sa z nich úroky neplatia.“

Spory vo veciach samých a prejudiciálne otázky

Vec C-415/20

- 17 Gräfendorfer je spoločnosť so sídlom v Nemecku, ktorá vyváža jatočné telá hydiny do tretích krajín.
- 18 Hlavný colný úrad Hamburg jej odmietol poskytnúť vývozné náhrady za jatočné telá hydiny, ktoré vyviezla do tretích krajín v období od januára do júna 2012 z dôvodu, že tieto jatočné telá hydiny nemali „primeranú obchodovateľnú kvalitu“ v zmysle právnej úpravy Únie týkajúcej sa vývozných náhrad za poľnohospodárske výrobky, pretože jednak neboli úplne ošklbané alebo obsahovali príliš veľa drobov (vnútorností). Uložil jej tiež peňažnú sankciu s odôvodnením, že požiadala o vyššiu vývoznú náhradu, než aká bola uplatniteľná. Gräfendorfer podala proti tomuto odmietnutiu správnu sťažnosť, a následne ďalšiu sťažnosť proti tejto peňažnej sankcii.

- 19 Finanzgericht Hamburg (Finančný súd Hamburg, Nemecko) neskôr v rámci žalôb podaných dvoma inými spoločnosťami než spoločnosťou Gräfendorfer rozhodol, že prítomnosť malého množstva peria a určitý počet drobov v jatočných telách hydiny nie je s prihliadnutím na rozsudok z 24. novembra 2011, Gebr. Stolle a Doux Geflügel (C-323/10 až C-326/10, EU:C:2011:774), skutočnosťou, ktorá by bránila poskytnutiu vývozných náhrad za tieto výrobky.
- 20 Na základe tohto rozsudku Hlavný colný úrad Hamburg rozhodol priznať spoločnosti Gräfendorfer požadované vývozné náhrady a vrátiť jej peňažnú sankciu, ktorá jej bola uložená.
- 21 Listom zo 16. apríla 2015 Gräfendorfer požiadala tento hlavný colný úrad o zaplatenie úrokov tak z týchto vývozných náhrad, ako aj z tejto peňažnej sankcie za celé obdobie, počas ktorého jej bola protiprávne odňatá možnosť disponovať príslušnými peňažnými sumami. Uvedený hlavný colný úrad postupne zamietol túto žiadosť a potom správnu sťažnosť podanú spoločnosťou Gräfendorfer proti zamietnutiu tejto žiadosti.
- 22 Dňa 23. mája 2018 Gräfendorfer podala žalobu na vnútroštátny súd, na podporu ktorej v podstate tvrdí, že právo Únie priznáva každému jednotlivcovi, ktorému vnútroštátny orgán v rozpore s právom Únie odmietol vyplatiť alebo uložil zaplatiť akúkoľvek peňažnú sumu, nárok požadovať okrem vyplatenia alebo vrátenia tejto peňažnej sumy aj zaplatenie úrokov za celé obdobie, počas ktorého táto suma nebola k dispozícii.
- 23 Finanzgericht Hamburg (Finančný súd Hamburg) vo svojom návrhu na začatie prejudiciálneho konania v prvom rade uvádza, že žiadne ustanovenie práva Únie alebo vnútroštátneho práva uplatniteľného na spor vo veci samej neumožňuje vyhovieť žiadosti o zaplatenie úrokov podanej spoločnosťou Gräfendorfer a že výsledok tohto aspektu sporu tak závisí od toho, či túto žiadosť možno posudzovať z hľadiska zásad stanovených Súdny dvorom v rámci jeho judikatúry týkajúcej sa vrátenia peňažných prostriedkov vnútroštátnymi orgánmi, ktorých zaplatenie bolo jednotlivcom uložené v rozpore s právom Únie.
- 24 V druhom rade vnútroštátny súd uvádza, že z tejto judikatúry vyplýva, že právo Únie priznáva jednotlivcom právo získať od príslušných vnútroštátnych orgánov vrátenie nielen akejkoľvek dane, poplatku, odvodu a cla, ktoré zaplatili v rozpore s právom Únie, ale aj kompenzáciu vo forme zaplatenia úrokov za stratu, ktorá vznikla nedostupnosťou sumy tejto dane, poplatku, odvodu alebo cla za celé obdobie, počas ktorého nebola táto suma k dispozícii (rozsudky z 19. júla 2012, Littlewoods Retail a i., C-591/10, EU:C:2012:478; z 27. septembra 2012, Zuckerfabrik Jülich a i., C-113/10, C-147/10 a C-234/10, EU:C:2012:591, ako aj z 18. apríla 2013, Irimie, C-565/11, EU:C:2013:250). Tento súd však uvádza, že jedna z peňažných súm, o ktoré ide vo veci samej, nepredstavuje daň, poplatok, odvod alebo clo, ale peňažnú sankciu (rozsudok z 11. júla 2002, Käserei Champignon Hofmeister, C-210/00, EU:C:2002:440).
- 25 Podľa uvedeného súdu možno mať dôvodné pochybnosti o tom, či sa má takáto peňažná sankcia považovať za zaplatenú v rozpore s právom Únie v zmysle uvedenej judikatúry. K vráteniu zodpovedajúcej sumy dotknutým vnútroštátnym orgánom totiž nedošlo na základe toho, že vnútroštátny súd zrušil alebo Súdny dvor vyhlásil za neplatné akt alebo akty vnútroštátneho práva alebo práva Únie, na základe ktorého alebo ktorých bola táto peňažná sankcia uložená, ale v nadväznosti na rozsudok, v ktorom Súdny dvor v prejudiciálnom konaní vyložil právo Únie spôsobom, ktorý nezodpovedá výkladu, ktorý tento orgán podal skôr a z ktorého tento orgán vychádzal pri ukladaní uvedenej peňažnej sankcie. Vnútroštátny súd sa preto domnieva, že v tejto súvislosti sa treba obrátiť na Súdny dvor, pričom sa prikláňa k názoru, že v prípade, ak vnútroštátny orgán uloží jednotlivcovi peňažnú sankciu na základe nesprávneho výkladu práva

Únie, túto peňažnú sankciu treba považovať za sankciu v rozpore s týmto právom, a teda že vrátenie príslušnej sumy musí viesť k zaplateniu úrokov za celé obdobie, počas ktorého táto suma nebola tomuto jednotlivcovi k dispozícii.

- 26 V treťom rade Finanzgericht Hamburg (Finančný súd Hamburg) uvádza, že v prípade neexistencie ustanovenia práva Únie, ktoré by spresňovalo podmienky, za ktorých oneskorené zaplatenie vývozných náhrad a vrátenie takej peňažnej sankcie, o akú ide vo veci samej, musí viesť k zaplateniu úrokov, treba vychádzať z toho, že táto otázka spadá do vnútroštátneho práva každého členského štátu. Nemecké právo pritom nekvalifikuje zaplatenie úrokov ako všeobecnú zásadu, ale stanovuje to len v presne vymedzených prípadoch, medzi ktoré spor vo veci samej nepatrí. Ustanovenia, ktoré obsahuje, najmä ustanovenia zákona, ktorým sa vykonáva spoločná organizácia trhov a priamych platieb, totiž na jednej strane uvádzajú, že jednotlivec má nárok na zaplatenie úrokov z vývozných náhrad v prípade, že podal žalobu na súd proti rozhodnutiu, ktorým mu príslušný vnútroštátny orgán protiprávne zamietol poskytnúť tieto náhrady, avšak nie v prípade, ak tento jednotlivec podal len správnu sťažnosť proti takémuto rozhodnutiu, podobne ako urobila Gräfendorfer. Úroky nie sú stanovené ani v prípade vrátenia nedôvodnej peňažnej sankcie. Na druhej strane a v každom prípade aj vtedy, keď uvedený jednotlivec podal žalobu na súd, je platenie úrokov stanovené až odo dňa podania tejto žaloby, a nie odo dňa, keď bolo prijaté rozhodnutie príslušného orgánu.
- 27 Vnútroštátny súd sa však pýta, či tieto ustanovenia, v dôsledku ktorých je jednotlivec, ktorému boli vývozné náhrady poskytnuté s omeškaním po tom, čo mu boli protiprávne odopreté, a ktorému bola neprávom uložená peňažná sankcia, úplne alebo čiastočne pripravený o kompenzáciu, ktorú by mohol uplatniť z dôvodu nedostupnosti zodpovedajúcich súm vo forme platenia úrokov, sú v súlade s požiadavkou efektivity, ktorá ohraničuje procesnú autonómiu členských štátov.
- 28 Za týchto okolností Finanzgericht Hamburg (Finančný súd Hamburg) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto dve prejudiciálne otázky:
- „1. Existuje povinnosť členských štátov podľa práva Únie vrátiť clo vybrané v rozpore s týmto právom spolu s úrokmi aj v prípadoch, keď dôvodom ich vrátenia nie je rozpor ich právneho základu s uvedeným právom konštatovaný Súdnym dvorom Európskej únie, ale výklad (pod)položky kombinovanej nomenklatúry [uvedenej v prílohe I k nariadeniu Rady (EHS) č. 2658/87 z 23. júla 1987 o colnej a štatistickej nomenklatúre a o Spoločnom colnom sadzobníku (Ú. v. ES L 256, 1987, s. 1; Mim. vyd. 02/002, s. 382)] podaný Súdnym dvorom?
 2. Sú zásady právneho nároku na úroky podľa práva Únie vypracovaného Súdnym dvorom Európskej únie uplatniteľné aj na vyplatenie vývozných náhrad, ktoré orgán členského štátu odoprel vyplatiť v rozpore s týmto právom?“

Vec C-419/20

- 29 Reyher je spoločnosť so sídlom v Nemecku, ktorá v rokoch 2010 a 2011 doviezla do Európskej únie spojovacie materiály pochádzajúce od spoločnosti so sídlom v Indonézii, ktorá je dcérskou spoločnosťou inej spoločnosti so sídlom v Číne.

- 30 Hlavný colný úrad Hamburg zastával názor, že tieto spojovacie materiály treba považovať za spojovacie materiály s pôvodom v Číne, a preto by malo byť na ich dovoz do Únie uložené antidumpingové clo podľa nariadenia Rady (ES) č. 91/2009 z 26. januára 2009, ktorým sa ukladá konečné antidumpingové clo na dovoz určitých spojovacích materiálov zo železa alebo ocele s pôvodom v Čínskej ľudovej republike (Ú. v. EÚ L 29, 2009, s. 1). V dôsledku toho rozhodol uložiť spoločnosti Reyher povinnosť zaplatiť toto antidumpingové clo.
- 31 Reyher podala proti tomuto rozhodnutiu žalobu na Finanzgericht Hamburg (Finančný súd Hamburg), pričom uvedené antidumpingové clo zaplatila.
- 32 V rozhodnutí z 3. apríla 2019 tento súd konštatoval, že antidumpingové clo uložené spoločnosti Reyher nebolo dlžné na základe právnych predpisov, keďže Hlavný colný úrad Hamburg nepreukázal, že spojovacie materiály dovezené touto spoločnosťou do Únie pochádzali z Číny.
- 33 V máji 2019 tento hlavný colný úrad vrátil spoločnosti Reyher sumu dotknutého antidumpingového cla. Odmietol však zaplatiť úroky z tejto sumy za obdobie odo dňa zaplatenia tohto cla do jeho vrátenia a následne zamietol správnu sťažnosť, ktorú proti tomuto zamietnutiu podala dotknutá spoločnosť.
- 34 Dňa 10. februára 2020 Reyher podala žalobu na Finanzgericht Hamburg (Finančný súd Hamburg), na podporu ktorej v podstate tvrdí, že z rozsudku z 18. januára 2017, Wortmann (C-365/15, EU:C:2017:19), vyplýva, že jednotlivец, ktorému vnútroštátny orgán uložil antidumpingové clo v rozpore s právom Únie, má právo nielen na vrátenie sumy tohto antidumpingového cla, ale aj na zaplatenie úrokov z tejto sumy za celé obdobie odo dňa jej zaplatenia do dňa jej vrátenia. Okrem toho Reyher tvrdí, že zaplatenie antidumpingového cla sa musí považovať za uskutočnené v rozpore s právom Únie nielen za predpokladu, že Súdny dvor vyhlásil nariadenie, ktorým sa toto clo uložilo, za neplatné, ako to urobil v tomto rozsudku, ale aj v prípade, ak vnútroštátny súd konštatuje, že vnútroštátny orgán nesprávne uplatnil toto nariadenie tým, že na jeho základe uložil jednotlivcovi antidumpingové clo neprávom, ako je to v prejednávanej veci.
- 35 Finanzgericht Hamburg (Finančný súd Hamburg) vo svojom návrhu na začatie prejudiciálneho konania v prvom rade uvádza, že z článku 236 ods. 1 daňového poriadku vyplýva, že jednotlivец, ktorý podal žalobu na súd proti rozhodnutiu, ktorým mu bolo uložené zaplatiť antidumpingové clo, má v prípade, že sa ukáže, že táto platba nebola dlžná na základe právnych predpisov, nárok na zaplatenie úrokov zo sumy dotknutého cla za obdobie odo dňa začatia súdneho konania do dňa vrátenia tejto sumy. Ďalej uvádza, že článok 241 Colného kódexu Spoločenstva, ako ho vyložil Súdny dvor v rozsudku z 18. januára 2017, Wortmann (C-365/15, EU:C:2017:19), nebráni uplatneniu tohto ustanovenia daňového poriadku. Nakoniec sa domnieva, že článok 116 Colného kódexu Únie, ktorý nahradil článok 241 Colného kódexu Spoločenstva a ktorý je formulovaný odlišne od tohto článku, sa na spor vo veci samej neuplatní.
- 36 V druhom rade vnútroštátny súd uvádza, že žiadne ustanovenie práva Únie alebo vnútroštátneho práva uplatniteľného na tento spor neumožňuje vyhovieť žiadosti spoločnosti Reyher o zaplatenie úrokov za obdobie odo dňa, keď Hlavný colný úrad Hamburg rozhodol uložiť jej povinnosť zaplatiť antidumpingové clo, do dňa, keď proti tomuto rozhodnutiu podala žalobu na súd.
- 37 V treťom a poslednom rade sa vnútroštátny súd pýta, či judikatúra Súdneho dvora umožňuje vyhovieť tejto žiadosti za dotknuté obdobie. V tejto súvislosti najmä uvádza, že z rozsudku z 19. júla 2012, Littlewoods Retail a i. (C-591/10, EU:C:2012:478), zdá sa, vyplýva, že ak vnútroštátny orgán uložil jednotlivcovi povinnosť zaplatiť clo nesprávnym uplatnením aktu alebo

ustanovenia práva Únie a ak vnútroštátny súd konštatoval také porušenie práva Únie, má tento jednotlivец nárok nielen na vrátenie sumy neoprávnene zaplateného cla, ale aj na zaplatenie úrokov z tejto sumy za celé obdobie odo dňa jej zaplatenia do dňa jej vrátenia. Okrem toho uvádza, že dôvodom existencie tohto rozsudku a judikatúry, do ktorej patrí, sa zdá byť obnovenie stavu, v ktorom by sa takýto jednotlivец nachádzal, ak by nedošlo k porušeniu práva Únie, tým, že sa mu umožní získať späť celú sumu, ktorou by disponoval, ak by k tejto protiprávnosti nedošlo.

- 38 Za týchto okolností Finanzgericht Hamburg (Finančný súd Hamburg) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru nasledujúcu prejudiciálnu otázku:

„Existuje porušenie práva Únie ako podmienka nároku na úroky založeného na práve Únie, ktorý sformuloval Súdny dvor Európskej únie, aj vtedy, keď vnútroštátny orgán stanoví clo na základe práva Únie, avšak vnútroštátny súd neskôr určí, že nie sú splnené faktické podmienky na výber tohto cla?“

Vec C-427/20

- 39 Flexi Montagetechnik je spoločnosť so sídlom v Nemecku, ktorá dovážala do Únie hákové skrutki, ktoré sa používajú na výrobu vôdzok pre psov.
- 40 Hlavný colný úrad Kiel sa domnieval, že tieto hákové skrutki by mali byť zatriedené do položky kombinovanej nomenklatúry uvedenej v prílohe I k nariadeniu č. 2658/87, teda do inej ako deklarovala Flexi Montagetechnik, a z toho dôvodu podliehali dovoznému clu vo vyššej sume, než zaplatila Flexi Montagetechnik. Z toho dôvodu sa rozhodol upraviť výšku tohto dovozného cla v tomto rozsahu.
- 41 Flexi Montagetechnik zaplatila rozdiel medzi pôvodne zaplateným dovozným clom a sumou, ktorá bola výsledkom tejto úpravy, a v septembri 2014 začala súdne konanie, ktoré v konečnom dôsledku viedlo Bundesfinanzhof (Spolkový finančný súd, Nemecko) k vyhláseniu rozsudku z 20. júna 2017, ktorým rozhodol, že dotknuté hákové skrutki patria do deklarovanej položky, a v dôsledku toho zrušil akty, ktorými Hlavný colný úrad Kiel upravil výšku príslušného dovozného cla.
- 42 Tento hlavný colný úrad tak spoločnosti Flexi Montagetechnik vrátil rozdiel medzi dovozným clom, ktoré pôvodne zaplatila, a neskôr upravenou sumou. Odmietol však zaplatiť úroky z tohto rozdielu za obdobie odo dňa zaplatenia tohto cla do jeho čiastočného vrátenia a následne zamietol správnu sťažnosť podanú proti tomuto zamietnutiu.
- 43 Flexi Montagetechnik podala proti uvedenému zamietavému rozhodnutiu žalobu na súd, v nadväznosti na ktorú jej uvedený hlavný colný úrad zaplatil úroky za obdobie odo dňa začatia súdneho konania uvedeného v bode 41 tohto rozsudku do dňa, keď jej vrátil rozdiel medzi dovozným clom, ktoré pôvodne zaplatila, a neskôr upravenou sumou.
- 44 Finanzgericht Hamburg (Finančný súd Hamburg), na ktorý bola podaná táto žaloba, sa vo svojom návrhu na začatie prejudiciálneho konania pýta, či Flexi Montagetechnik môže v prípade neexistencie ustanovenia sekundárneho práva Únie alebo vnútroštátneho práva v tejto súvislosti vyvodíť z judikatúry Súdného dvora nárok na zaplatenie úrokov zo sumy, ktorú od nej colné orgány v rozpore s právom Únie požadovali, a to za obdobie odo dňa zaplatenia tejto sumy do dňa začatia súdneho konania dotknutou spoločnosťou.

- 45 Úvahy, ktoré tento súd v tejto súvislosti rozvíja, v podstate zodpovedajú úvahám, ktoré sú základom jeho návrhu na začatie prejudiciálneho konania vo veci C-419/20, ako sú zhrnuté v bodoch 35 až 37 tohto rozsudku.
- 46 Za týchto okolností Finanzgericht Hamburg (Finančný súd Hamburg) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru nasledujúcu prejudiciálnu otázku:

„Existuje porušenie práva Únie ako podmienka nároku na úroky založeného na práve Únie, ktorý sformuloval Súdny dvor Európskej únie, aj vtedy, keď vnútroštátny orgán stanoví clo v rozpore s platnými právnymi predpismi Únie a vnútroštátny súd konštatuje toto porušenie práva Únie?“

Konanie na Súdnom dvore

- 47 Rozhodnutím predsedu Súdneho dvora z 9. októbra 2020 boli veci C-415/20, C-419/20 a C-427/20 spojené na účely písomnej časti konania.
- 48 Rozhodnutím Súdneho dvora z 27. apríla 2021 boli tiež spojené na účely ústnej časti konania a vyhlásenia rozsudku.

O prejudiciálnych otázkach

- 49 Ako vyplýva z vyjadrení uvedených v návrhoch na začatie prejudiciálneho konania, ktoré sú základom troch spojených vecí, ako sú zhrnuté v bodoch 23 až 27, 31 až 37 a 41 až 45 tohto rozsudku, rôzne otázky položené Súdnemu dvoru sa vo viacerých bodoch prekrývajú a z tohto dôvodu si vyžadujú celkové preskúmanie.
- 50 Vzhľadom na znenie týchto rôznych otázok a otázok, ktoré sú ich základom, ako vyplývajú z týchto bodov, treba konštatovať, že uvedenými otázkami sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa majú zásady práva Únie týkajúce sa práv jednotlivcov na vrátenie peňažných súm, ktorých zaplatenie im členský štát uložil v rozpore s právom Únie, ako aj na zaplatenie úrokov z týchto peňažných súm, vykladať v tom zmysle, že:
- po prvé, že sa uplatnia v prípade, že dotknuté peňažné sumy zodpovedajú jednak vývozným náhradám, ktoré boli poskytnuté jednotlivcovi s omeškaním po tom, čo mu boli v rozpore s právom Únie odopreté, a jednak peňažnej sankcii, ktorá bola uložená tomuto jednotlivcovi z dôvodu tohto rozporu,
 - po druhé, že sa uplatnia, ak z rozhodnutia Súdneho dvora alebo z rozhodnutia vnútroštátneho súdu vyplýva, že zaplatenie vývozných náhrad, peňažnej sankcie, antidumpingového cla alebo dovozného cla bolo vnútroštátnym orgánom v jednotlivých prípadoch zamietnuté alebo uložené buď na základe nesprávneho výkladu práva Únie, alebo na základe nesprávneho uplatnenia tohto práva, a
 - po tretie, že bránia vnútroštátnej právnej úprave, ktorá stanovuje, že ak bolo zaplatenie vývozných náhrad, peňažnej sankcie, antidumpingového cla alebo dovozného cla zamietnuté alebo uložené v rozpore s právom Únie, majú byť úroky zaplatené len vtedy, ak bola podaná žaloba na súd na účely dosiahnutia zaplatenia alebo vrátenia dotknutej peňažnej sumy, a jednak len za obdobie odo dňa podania tejto žaloby do dňa rozhodnutia vydaného príslušným súdom, a nie za predchádzajúce obdobie.

- 51 V tejto súvislosti treba v prvom rade uviesť, že z ustálenej judikatúry Súdneho dvora najprv vyplýva, že každý jednotlivec, ktorému vnútroštátny orgán uložil povinnosť zaplatiť poplatok, clo, daň alebo iný odvod v rozpore s právom Únie, má na základe tohto práva nárok na vrátenie zodpovedajúcej peňažnej sumy od dotknutého členského štátu [pozri v tomto zmysle rozsudky z 9. novembra 1983, *San Giorgio*, 199/82, EU:C:1983:318, bod 12; z 8. marca 2001, *Metallgesellschaft a i.*, C-397/98 a C-410/98, EU:C:2001:134, bod 84, ako aj z 9. septembra 2021, *Hauptzollamt B (Voliteľné zníženie dane)*, C-100/20, EU:C:2021:716, bod 26 a citovanú judikatúru].
- 52 Okrem toho takýto jednotlivec má tiež podľa práva Únie nielen nárok získať od tohto členského štátu vrátenie neoprávnene vybratej peňažnej sumy, ale aj zaplataenie úrokov, ktoré majú kompenzovať nedostupnosť tejto sumy [pozri rozsudky z 19. júla 2012, *Littlewoods Retail a i.*, C-591/10, EU:C:2012:478, body 24 až 26, ako aj z 9. septembra 2021, *Hauptzollamt B (Voliteľné zníženie dane)*, C-100/20, EU:C:2021:716, body 26 a 27].
- 53 Takéto nároky na vrátenie peňažných súm, ktorých zaplataenie uložil členský štát jednotlivcovi v rozpore s právom Únie, a na zaplataenie úrokov z týchto súm, predstavujú vyjadrenie všeobecnej zásady vrátenia neoprávnene vybratých súm (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 6. septembra 2011, *Lady & Kid a i.*, C-398/09, EU:C:2011:540, body 18, 20 a 26).
- 54 Vzhľadom na všeobecnú povahu zásady, ktorej sú vyjadrením, treba na jednej strane vychádzať z toho, že sa tieto dva nároky uplatnia za predpokladu, že peňažná suma, ktorú členský štát uložil jednotlivcovi zaplataiť, predstavuje peňažnú sankciu uloženú neprávom na základe aktu práva Únie alebo ustanovení vnútroštátneho práva prijatých týmto členským štátom s cieľom vykonať takýto akt, prebrať ho alebo zabezpečiť jeho dodržiavanie. Podobne ako pri poplatku, cle, dani alebo akomkoľvek inom odvode zaplataenom v rozpore s právom Únie sa dotknutej osobe musí preto vrátiť takáto peňažná sankcia, z ktorej sa zaplataia tiež úroky ako kompenzácia za nedostupnosť zodpovedajúcej peňažnej sumy.
- 55 Z toho vyplýva, že uvedené nároky sa uplatnia najmä na takú peňažnú sankciu, o akú ide vo veci C-415/20, ktorej cieľom je umožniť členským štátom zabezpečiť dodržiavanie právnej úpravy Únie týkajúcej sa vývozných náhrad za poľnohospodárske výrobky, ako to vyplýva z judikatúry Súdneho dvora, na ktorú odkazuje vnútroštátny súd (pozri v tomto zmysle rozsudok z 11. júla 2002, *Käserei Champignon Hofmeister*, C-210/00, EU:C:2002:440, body 40, 60 a 66).
- 56 Pokiaľ ide na druhej strane o otázku, či sa nárok na zaplataenie úrokov musí okrem toho uplatniť v prípade, že takéto vývozné náhrady boli jednotlivcovi, ktorý požiadal o ich poskytnutie, vyplatené s omeškaním po tom, čo mu ich príslušný vnútroštátny orgán v rozpore s právom Únie odoprel, treba uviesť, že takýto prípad sa vyznačuje okolnosťou, že dotknutý jednotlivec bol na určitý čas pripravený o peňažnú sumu zodpovedajúcu týmto vývozným náhradám z dôvodu tohto omeškania, ktoré je samo osebe dôsledkom porušenia práva Únie.
- 57 Táto situácia je pritom porovnateľná so situáciou jednotlivca, ktorý bol počas daného obdobia pripravený o peňažnú sumu zodpovedajúcu poplatku, clu, dani alebo inému odvodu, ktorej zaplataenie členský štát požadoval v rozpore s právom Únie, a ktorý má z tohto dôvodu nárok na zaplataenie úrokov, ktoré majú kompenzovať nemožnosť disponovať touto peňažnou sumou v súlade s judikatúrou pripomenutou v bode 52 tohto rozsudku.

- 58 Analogicky treba preto pripustiť, že v prípade, ak boli vývozné náhrady vyplatené jednotlivcovi s omeškaním v rozpore s právom Únie, má tento jednotlivec nárok na zaplatenie úrokov určených na kompenzáciu nemožnosti disponovať so zodpovedajúcou peňažnou sumou.
- 59 Z bodov 51 až 58 tohto rozsudku tak vyplýva, že zásady práva Únie týkajúce sa nárokov jednotlivcov na vrátenie peňažných súm, ktorých zaplatenie im uložil členský štát v rozpore s právom Únie, ako aj na zaplatenie úrokov z týchto peňažných súm, sa majú vykladať v tom zmysle, že sa uplatnia v prípade, že dotknuté peňažné sumy zodpovedajú jednak vývozným náhradám, ktoré boli jednotlivcovi poskytnuté s omeškaním po tom, ako mu boli v rozpore s týmto právom odopreté, a jednak peňažnej sankcii, ktorá bola tomuto jednotlivcovi uložená z dôvodu tohto rozporu.
- 60 V druhom rade z ustálenej judikatúry Súdneho dvora pripomenutej v bodoch 51 a 52 tohto rozsudku vyplýva, že práve okolnosť, že zaplatenie poplatku, cla, dane alebo iného odvodu uložil vnútroštátny orgán „v rozpore s právom Únie“, zakladá a odôvodňuje nárok jednotlivcov, ktorí neoprávnene zaplatili príslušnú peňažnú sumu, dosiahnuť jej vrátenie od členského štátu, ktorý ju vybral, ako aj zaplatenie úrokov týmto štátom.
- 61 V tejto súvislosti treba najprv poznamenať, že predmetom takéhoto porušenia môže byť akéhokoľvek pravidlo práva Únie, či už ide o ustanovenie primárneho alebo sekundárneho práva [pozri rozsudky z 9. novembra 1983, *San Giorgio*, 199/82, EU:C:1983:318, bod 12, a z 9. septembra 2021, *Hauptzollamt B (Voliteľné zníženie dane)*, C-100/20, EU:C:2021:716, bod 26], ako aj všeobecnú zásadu práva Únie [pozri rozsudok z 9. septembra 2021, *Hauptzollamt B (Voliteľné zníženie dane)*, C-100/20, EU:C:2021:716, bod 28].
- 62 Pokiaľ ide ďalej o povahu tohto porušenia, z bodov 53 až 59 tohto rozsudku vyplýva, že nároky na vrátenie súm a zaplatenie úrokov, ktoré jednotlivcom vyplývajú z práva Únie, predstavujú vyjadrenie všeobecnej zásady, ktorej uplatnenie nie je obmedzené na určité porušenia tohto práva alebo vylúčené v prípade iných porušení.
- 63 Z toho vyplýva, že týchto nárokov sa možno dovolávať nielen v prípade, keď vnútroštátny orgán uložil jednotlivcovi povinnosť zaplatiť peňažnú sumu vo forme odvodu, poplatku alebo antidumpingového cla na základe aktu Únie, ktorý sa ukáže byť protiprávny (pozri v tomto zmysle rozsudky z 27. septembra 2012, *Zuckerfabrik Jülich a i.*, C-113/10, C-147/10 a C-234/10, EU:C:2012:591, body 65 a 69, ako aj z 18. januára 2017, *Wortmann*, C-365/15, EU:C:2017:19, body 34 a 37), ale aj v iných prípadoch.
- 64 Uvedených nárokov sa tak možno dovolávať najmä v prípade, keď je jednotlivcovi uložená povinnosť zaplatiť poplatok alebo daň na základe vnútroštátnej právnej úpravy, ktorá sa ukáže byť v rozpore s ustanovením primárneho alebo sekundárneho práva Únie (pozri v tomto zmysle rozsudky z 8. marca 2001, *Metallgesellschaft a i.*, C-397/98 a C-410/98, EU:C:2001:134, body 82 až 84 a 96, ako aj z 15. októbra 2014, *Nicula*, C-331/13, EU:C:2014:2285, body 27 až 31), alebo aj v prípade, keď sa ukáže, že vnútroštátny orgán nesprávnym uplatnením, z hľadiska práva Únie, aktu Únie alebo vnútroštátnej právnej úpravy, ktorou sa takýto akt vykonáva alebo preberá, uložil takému jednotlivcovi povinnosť zaplatiť poplatok [pozri v tomto zmysle rozsudky z 19. júla 2012, *Littlewoods Retail a i.*, C-591/10, EU:C:2012:478, body 10, 11 a 34, ako aj z 9. septembra 2021, *Hauptzollamt B (Voliteľné zníženie dane)*, C-100/20, EU:C:2021:716, body 25 až 36).

- 65 Z vyjadrení vnútroštátneho súdu pritom vyplýva, že tri právne a skutkové situácie, v súvislosti s ktorými sa vnútroštátny súd obracia na Súdny dvor, spadajú pod tento posledný uvedený prípad. Z týchto vyjadrení totiž vyplýva, že pokiaľ ide o vec C-415/20, dotknutý vnútroštátny orgán odmietol priznať jednotlivcovi vývoznú náhradu a uložil mu peňažnú sankciu na základe nesprávneho uplatnenia práva Únie, ktoré vychádzalo z nesprávneho výkladu tohto práva. Rovnako tak vo veciach C-419/20 a C-427/20 dotknuté vnútroštátne orgány uložili jednotlivcom antidumpingové a dovozné clo na základe nesprávneho uplatnenia práva Únie, ktoré vychádzalo z nesprávneho právneho posúdenia alebo nesprávneho posúdenia skutkového stavu.
- 66 Z judikatúry Súdneho dvora napokon vyplýva, že existenciu porušenia práva Únie zakladajúceho nárok jednotlivca na vrátenie zaplatených súm, ako aj na zaplatenie úrokov, a ktoré zároveň ukladá dotknutému členskému štátu povinnosť uskutočniť toto vrátenie a toto zaplatenie úrokov, môže konštatovať nielen súd Únie (pozri v tomto zmysle rozsudok z 18. januára 2017, Wortmann, C-365/15, EU:C:2017:19, bod 37), ktorý je jediný oprávnený zrušiť akt Únie alebo konštatovať jeho neplatnosť (rozsudky z 22. októbra 1987, Foto-Frost, 314/85, EU:C:1987:452, body 15 až 20, a zo 6. októbra 2015, Schrems, C-362/14, EU:C:2015:650, bod 62), ale aj vnútroštátny súd, ktorý má vyvodiť dôsledky z konštatovania protiprávnosti alebo neplatnosti, ktoré predtým konštatoval súd Únie (pozri v tomto zmysle rozsudok z 18. januára 2017, Wortmann, C-365/15, EU:C:2017:19, bod 38), alebo konštatovať, že akt prijatý vnútroštátnym orgánom je postihnutý vadou spočívajúcou v nesprávnom prebratí práva Únie.
- 67 V tejto súvislosti treba zdôrazniť, že článok 19 ZEÚ zveruje zodpovednosť za zabezpečenie plného uplatňovania práva Únie vo všetkých členských štátoch a súdnu ochranu, ktorá z tohto práva pre jednotlivcov vyplýva, nielen samotnému súdu Únie, ale aj vnútroštátnym súdom, ktorých úlohou je v spolupráci s ním zabezpečiť dodržiavanie práva pri výklade a uplatňovaní Zmlúv, ako to pripomenula generálna advokátka v bodoch 82 a 83 svojich návrhov.
- 68 Okrem toho majú tieto vnútroštátne súdy v prípade pochybností o výklade práva Únie v danom prípade možnosť alebo povinnosť obrátiť sa na Súdny dvor s návrhom na začatie prejudiciálneho konania v súlade s článkom 267 ZFEÚ, pričom treba pripomenúť, že rozsudky v prejudiciálnom konaní týkajúce sa výkladu vydané Súdnym dvorom, objasňujú a v prípade potreby spresňujú význam a dosah vykladaných pravidiel práva tak, ako sa majú alebo mali chápať a uplatňovať od okamihu, keď nadobudli účinnosť (rozsudok zo 7. augusta 2018, Hochtief, C-300/17, EU:C:2018:635, bod 55).
- 69 Z bodov 59 až 68 tohto rozsudku teda vyplýva, že zásady práva Únie týkajúce sa nárokov jednotlivcov na vrátenie peňažných súm, ktorých zaplatenie im uložil členský štát v rozpore s právom Únie, ako aj na zaplatenie úrokov z týchto peňažných súm, sa majú vykladať v tom zmysle, že sa vo všeobecnosti a bez toho, aby boli dotknuté pravidlá uplatnenia týchto nárokov v konkrétnom prípade, uplatnia, ak z rozhodnutia Súdneho dvora alebo rozhodnutia vnútroštátneho súdu vyplýva, že vnútroštátny orgán odmietol vyplatiť vývoznú náhradu, peňažnú sankciu, antidumpingové clo alebo dovozné clo, alebo ich uložil na základe nesprávneho výkladu práva Únie alebo nesprávneho uplatnenia tohto práva.
- 70 V treťom a poslednom rade je cieľom nároku na zaplatenie úrokov uvedeného v bode 52 tohto rozsudku, ako vyplýva z judikatúry citovanej v tomto bode, kompenzovať nemožnosť disponovať s peňažnou sumou, o ktorú bol jednotlivec neoprávnené pripravený.

- 71 Túto kompenzáciu možno podľa okolností vykonať spôsobom, ktorý stanovuje uplatniteľná právna úprava Únie, alebo v prípade neexistencie takejto právnej úpravy, podľa pravidiel, ktoré sa uplatňujú podľa vnútroštátneho práva.
- 72 V prejednávanej veci, ako uvádza vnútroštátny súd, spory vo veciach samých C-419/20 a C-427/20 sa týkajú peňažných súm zodpovedajúcich clo, ktoré nebolo dlžné. Vrátenie tohto cla sa pritom v určitej miere riadi právnou úpravou prijatou normotvorcom Únie, a to právnou úpravou uplatniteľnou v colnej oblasti, ako to vyplýva z bodov 3 až 6 tohto rozsudku. Naproti tomu spor vo veci samej C-415/20 sa týka peňažných súm zodpovedajúcim vývozným náhradám za poľnohospodárske výrobky, ktoré boli zaplatené s omeškaním, ako aj neprávom uloženéj peňažnej sankcie. Relevantné ustanovenia právnej úpravy Únie uplatniteľné v danej oblasti, ktoré sú citované v bodoch 7 až 9 tohto rozsudku, pritom nestanovujú mechanizmus porovnateľný s mechanizmom zavedeným pre clo, ktoré nebolo dlžné.
- 73 S prihliadnutím na tento rozdiel v situácii treba najskôr uviesť, že z judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že vrátenie cla, ktoré nebolo dlžné, ako to stanovuje článok 236 ods. 1 Colného kódexu Spoločenstva, ktorý sa podľa vnútroštátneho súdu uplatňuje *ratione temporis*, musí viesť k zaplateniu úrokov (pozri v tomto zmysle rozsudok z 18. januára 2017, Wortmann, C-365/15, EU:C:2017:19, body 36 až 38). Výnimka z tejto všeobecnej zásady uvedená v článku 241 tohto kódexu sa okrem toho neuplatní v prípade, keď – ako v prejednávanej veci – je dôvodom, pre ktorý toto clo nie je dlžné, okolnosť, že bolo vybrané v rozpore s právom Únie (pozri v tomto zmysle rozsudok z 18. januára 2017, Wortmann, C-365/15, EU:C:2017:19, body 25 až 27). Ako uviedla generálna advokátka v bodoch 103 a 109 svojich návrhov, to isté platí o výnimke uvedenej v článku 116 ods. 6 Colného kódexu Únie, ktorá v súčasnosti v podstate preberá obsah článku 241 Colného kódexu Spoločenstva.
- 74 Za týchto okolností treba ďalej uviesť, pokiaľ ide tak o clo dotknuté vo veciach C-419/20 a C-427/20, ako aj o peňažnú sankciu, o ktorú ide vo veci C-415/20, že ako vyplýva z ustálenej judikatúry Súdneho dvora, v prípade neexistencie právnej úpravy Únie prináleží každému členskému štátu, aby vo svojom vnútroštátnom právnom poriadku stanovil pravidlá, podľa ktorých majú byť úroky zaplatené v prípade vrátenia peňažných súm vybraných v rozpore s právom Únie. Tieto pravidlá však musia dodržiavať zásady ekvivalencie a efektivity, čo je požiadavka, ktorej dodržiavanie najmä vyžaduje, aby neboli upravené takým spôsobom, aby prakticky znemožnili alebo nadmerne sťažili uplatnenie nárokov na zaplatenie úrokov, ktoré im priznáva právo Únie (pozri rozsudky z 19. júla 2012, Littlewoods Retail a i., C-591/10, EU:C:2012:478, body 27 a 28, ako aj zo 6. októbra 2015, Târșia, C-69/14, EU:C:2015:662, body 26 a 27). Podobné požiadavky platia aj v prípade platby peňažnej sumy s omeškaním, ktorá je dlžná na základe práva Únie, akou je suma zodpovedajúca vývozným náhradám dotknutým vo veci C-415/20.
- 75 Takéto pravidlá pre zaplatenie úrokov konkrétne nemôžu viesť k tomu, že by bol jednotlivec pripravený o primeranú náhradu za stratu, ktorá mu bola spôsobená, čo najmä znamená, že úroky, ktoré sú mu vyplatené, pokrývajú celé obdobie odo dňa, keď zaplatil dotknutú peňažnú sumu alebo mu mala byť vyplatená, do dňa, keď mu bola táto suma vrátená alebo vyplatená (pozri v tomto zmysle rozsudky z 18. apríla 2013, Irimie, C-565/11, EU:C:2013:250, body 26 až 28, ako aj z 23. apríla 2020, Sole-Mizo a Dalmandi Mezőgazdasági, C-13/18 a C-126/18, EU:C:2020:292, body 43, 49 a 51).

- 76 Z toho vyplýva, že právo Únie bráni právnej úprave, ktorá nezodpovedá tejto požiadavke, a v dôsledku toho neumožňuje účinné uplatnenie nároku na vrátenie súm a zaplatenie úrokov zaručeného právom Únie (pozri v tomto zmysle rozsudky z 18. apríla 2013, *Irimie*, C-565/11, EU:C:2013:250, bod 29, a z 15. októbra 2014, *Nicula*, C-331/13, EU:C:2014:2285, body 38 a 39).
- 77 Uvedené právo teda bráni takej vnútroštátnej právnej úprave, ako je vnútroštátna právna úprava dotknutá vo veci samej, podľa ktorej sa zaplatenie úrokov z takých peňažných súm, ako sú sumy dotknuté vo veci samej, teda sumy, ktorých vyplatenie bolo uložené alebo prípadne zamietnuté jednotlivcovi v rozpore s právom Únie, môže uskutočniť len za obdobie odo dňa podania žaloby na súd na účely dosiahnutia vrátenia alebo priznania týchto peňažných súm do dňa vydania rozhodnutia príslušným súdom, a nie za predchádzajúce obdobie. Dotknutý jednotlivec totiž musí mať možnosť tieto úroky požadovať a získať tiež za obdobie odo dňa, keď bola dotknutá peňažná suma zaplatená dotknutému členskému štátu alebo mu mala byť týmto členským štátom vyplatená, do dňa podania takejto žaloby.
- 78 Napokon s prihliadnutím na otázky vnútroštátneho súdu týkajúce sa toho, či je prípustné, aby vnútroštátny zákonodarca stanovil, že na zaplatenie úrokov môžu mať v každom prípade nárok len jednotlivci, ktorí podali žalobu na súd na vrátenie peňažných súm, ktorých zaplatenie im bolo uložené v rozpore s právom Únie, alebo na poskytnutie peňažných súm, ktorých výplata im bola odmietnutá v rozpore s právom Únie, s vylúčením jednotlivcov, ktorí podali len predchádzajúcu správnu sťažnosť príslušnému vnútroštátnemu orgánu, ktorá bola výslovným alebo konkludentným rozhodnutím tohto orgánu zamietnutá, treba spresniť, že účinné uplatnenie nárokov zaručených právom Únie v zásade nevyžaduje, aby vnútroštátne orgány *ex officio* pristúpili k vráteniu alebo vyplateniu týchto súm a k vyplateniu týchto úrokov, pokiaľ jednotlivec na účely zachovania týchto práv nepodá opravný prostriedok.
- 79 Ako bolo uvedené v bode 74 tohto rozsudku, miera voľnej úvahy, ktorú majú členské štáty v prípade neexistencie právnej úpravy Únie, pokiaľ ide o spresnenie pravidiel na účel vyplatenia úrokov z peňažných súm, ktoré im boli neoprávnene zaplatené alebo ktoré neoprávnene zadržali, sa musí vykonávať pri dodržaní zásady efektivity a z tohto dôvodu neviesť najmä k nadmernému sťaženiu alebo praktickému znemožneniu výkonu práv, ktoré jednotlivcom priznáva právny poriadok Únie.
- 80 Táto otázka sa musí sama osobe skúmať podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora, pričom ju treba v každom prípade, v ktorom sa táto otázka vynára, skúmať s prihliadnutím na postavenie dotknutého vnútroštátneho ustanovenia alebo dotknutých vnútroštátnych ustanovení v celom konaní, priebeh tohto konania a osobitosti týchto ustanovení na rôznych stupňoch vnútroštátnych súdov (rozsudok zo 6. októbra 2015, *Târșia*, C-69/14, EU:C:2015:662, bod 36 a citovaná judikatúra). V tomto ohľade treba predovšetkým vziať do úvahy základné zásady vnútroštátneho právneho systému, akými sú napríklad zásada ochrany práva na obhajobu, zásada právnej istoty a riadneho priebehu konania (rozsudky zo 14. decembra 1995, *Peterbroeck*, C-312/93, EU:C:1995:437, bod 14, ako aj zo 6. októbra 2021, *Consorzio Italian Management a Catania Multiservizi*, C-561/19, EU:C:2021:799, bod 63). Okrem toho, ako vyplýva z bodu 75 tohto rozsudku, treba určiť, či vnútroštátne právne predpisy týkajúce sa úrokov, o ktoré ide v danom prípade, vedú k tomu, že dotknutý jednotlivec bude pripravený o primeranú náhradu za stratu, ktorá mu bola spôsobená.
- 81 S prihliadnutím na všetky tieto úvahy prináleží vnútroštátnemu súdu overiť, či vnútroštátna právna úprava, o ktorú ide vo veci samej, nadmerne nesťažuje uplatnenia nárokov jednotlivcov, ktorí síce nepodali žalobu na súd na účely dosiahnutia zaplatenia peňažnej sumy, ktorá im bola

odopretá, alebo vrátenia peňažnej sumy, ktorú zaplatili, avšak na tento účel podali správnu sťažnosť. V rámci tejto analýzy prináleží uvedenému súdu najmä zohľadniť a prípadne vyvážiť záujmy spojené s ochranou práv na obhajobu, zásadou právnej istoty, riadnym priebehom konania, ako aj dodržiavaním práva Únie a nárokov, ktoré z nich jednotlivci odvodzujú.

82. Pokiaľ však ide o osobitné okolnosti veci C-415/20, treba vo všeobecnosti spresniť, ako to urobila generálna advokátka v bode 124 svojich návrhov, že uznesenie vnútroštátneho súdu a písomné pripomienky, ktoré boli predložené Súdnemu dvoru, neobsahujú žiadne vysvetlenie, ktoré by mohlo odôvodniť, že po takomto vyvážení záujmov možno dotknutému jednotlivcovi odoprieť nárok na zaplatenie úrokov len z dôvodu, že nepodal žalobu na súd, ktorou by sa domáhal zaplatenia sumy, ktorá mu bola v rozpore s právom Únie odopretá, alebo vrátenia sumy, ktorá mu bola v rozpore s právom Únie uložená ako peňažná sankcia.
83. Pokiaľ ide konkrétne o zásadu právnej istoty, treba zohľadniť okolnosť, že v takej situácii, o akú ide v tejto veci, môže príslušný vnútroštátny orgán bez toho, aby tým boli dotknuté práva tretích osôb, prijať rozhodnutie o priznaní peňažnej sumy, ktorej poskytnutie bolo pôvodne odopreté, alebo o vrátení peňažnej sumy, ktorej zaplatenie bolo pôvodne uložené, takým spôsobom, aby zaplatenie úrokov nebolo v rozpore s právoplatným správnym rozhodnutím, ako to zrejme urobil príslušný orgán v prejednávanej veci, keď zmenil pôvodné rozhodnutia, ktorými jednotlivci odmietol poskytnúť požadované vývozné náhrady a následne mu uložil peňažnú sankciu.
84. Z bodov 70 až 83 tohto rozsudku tak vyplýva, že zásady práva Únie týkajúce sa nárokov jednotlivcov na vrátenie peňažných súm, ktorých zaplatenie im uložil členský štát v rozpore s právom Únie, ako aj na zaplatenie úrokov z týchto peňažných súm, sa majú vykladať v tom zmysle, že bránia vnútroštátnej právnej úprave, ktorá stanovuje, že v prípade, že zaplatenie vývozných náhrad, peňažnej sankcie, antidumpingového cla alebo dovozného cla bolo zamietnuté alebo uložené v rozpore s právom Únie, môžu byť úroky zaplatené len za obdobie odo dňa podania žaloby na súd na účely dosiahnutia zaplatenia peňažnej sumy, ktorá im bola zamietnutá, alebo vrátenia peňažnej sumy, ktorú zaplatili, do dňa rozhodnutia príslušného súdu, a nie za predchádzajúce obdobie. Naproti tomu tieto zásady nebránia samej osebe tomu, aby takáto právna úprava stanovila, že uvedená úhrada je splatná len vtedy, ak bol takýto opravný prostriedok podaný, pokiaľ to nevedie k nadmernému sťaženiu uplatnenia nárokov, ktoré jednotlivcom vyplývajú z práva Únie.
85. S prihliadnutím na všetky predchádzajúce úvahy treba na položené otázky odpovedať tak, že zásady práva Únie týkajúce sa nárokov jednotlivcov na vrátenie peňažných súm, ktorých zaplatenie im členský štát uložil v rozpore s právom Únie, ako aj na zaplatenie úrokov z týchto peňažných súm, sa majú vykladať v tom zmysle:
- po prvé, že sa uplatnia v prípade, že dotknuté peňažné sumy zodpovedajú jednak vývozným náhradám, ktoré boli poskytnuté jednotlivcovi s omeškaním po tom, čo mu boli v rozpore s právom Únie odopreté, a jednak peňažnej sankcii, ktorá bola uložená tomuto jednotlivcovi z dôvodu tohto rozporu,
 - po druhé, že sa uplatnia, ak z rozhodnutia Súdného dvora alebo z rozhodnutia vnútroštátneho súdu vyplýva, že zaplatenie vývozných náhrad, peňažnej sankcie, antidumpingového cla alebo dovozného cla bolo vnútroštátnym orgánom zamietnuté alebo uložené buď na základe nesprávneho výkladu práva Únie, alebo na základe nesprávneho uplatnenia tohto práva, a

- po tretie, že bránia vnútroštátnej právnej úprave, ktorá stanovuje, že v prípade, že zaplatenie vývozných náhrad, peňažnej sankcie, antidumpingového cla alebo dovozného cla bolo zamietnuté alebo uložené v rozpore s právom Únie, môžu byť úroky zaplatené len za obdobie odo dňa podania žaloby na súd na účely dosiahnutia zaplatenia alebo vrátenia dotknutej peňažnej sumy, do dňa rozhodnutia vydaného príslušným súdom, a nie za predchádzajúce obdobie. Naproti tomu tieto zásady nebránia samy osebe tomu, aby takáto právna úprava stanovila, že uvedená úhrada je splatná len vtedy, ak bol takýto opravný prostriedok podaný, pokiaľ to nevedie k nadmernému sťaženiu uplatnenia nárokov, ktoré jednotlivcom vyplývajú z práva Únie.

O trovách

- 86 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdny dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (druhá komora) rozhodol takto:

Zásady práva Únie týkajúce sa nárokov jednotlivcov na vrátenie peňažných súm, ktorých zaplatenie im členský štát uložil v rozpore s právom Únie, ako aj na zaplatenie úrokov z týchto peňažných súm sa majú vykladať v tom zmysle:

- **po prvé, že sa uplatnia v prípade, že dotknuté peňažné sumy zodpovedajú jednak vývozným náhradám, ktoré boli poskytnuté jednotlivcovi s omeškaním po tom, čo mu boli v rozpore s právom Únie odopreté, a jednak peňažnej sankcii, ktorá bola uložená tomuto jednotlivcovi z dôvodu tohto rozporu,**
- **po druhé, že sa uplatnia, ak z rozhodnutia Súdneho dvora alebo z rozhodnutia vnútroštátneho súdu vyplýva, že zaplatenie vývozných náhrad, peňažnej sankcie, antidumpingového cla alebo dovozného cla bolo vnútroštátnym orgánom zamietnuté alebo uložené buď na základe nesprávneho výkladu práva Únie, alebo na základe nesprávneho uplatnenia tohto práva, a**
- **po tretie, že bránia vnútroštátnej právnej úprave, ktorá stanovuje, že v prípade, že zaplatenie vývozných náhrad, peňažnej sankcie, antidumpingového cla alebo dovozného cla bolo zamietnuté alebo uložené v rozpore s právom Únie, môžu byť úroky zaplatené len za obdobie odo dňa podania žaloby na súd na účely dosiahnutia zaplatenia alebo vrátenia dotknutej peňažnej sumy, do dňa rozhodnutia vydaného príslušným súdom, a nie za predchádzajúce obdobie. Naproti tomu tieto zásady nebránia samy osebe tomu, aby takáto právna úprava stanovila, že uvedená úhrada je splatná len vtedy, ak bol takýto opravný prostriedok podaný, pokiaľ to nevedie k nadmernému sťaženiu uplatnenia nárokov, ktoré jednotlivcom vyplývajú z práva Únie.**

Podpisy